

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം III
കെ. ദാമോദരൻ

7. മാർക്സിസവും മതവിശ്വാസവും

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം III

കെ. ദാമോദരൻ

(മലയാളം: രാഷ്ട്രീയം, ചരിത്രം)

കെ. ദാമോദരൻ എഡിറ്റോറിയൽ കമ്മിറ്റി

- ആന്റണി തോമസ്
- സി. എൻ. ജയദേവൻ
- എം. പി. അച്യുതൻ
- ഐ. വി. ശശാങ്കൻ
- ഡോ. വള്ളിക്കാവ് മോഹൻദാസ്

© 2009–2020 Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd., Trivandrum, owned by Communist Party of India, Trivandrum.

Printed editions published by Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd.

First published in print media 2009.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution By Share Alike](#) license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [X_YL^AT_EX](#) from [T_EXLive](#) 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

Cover: [Mansu Hill Grand Monument](#), a picture of sculpture by [Jennybento](#). The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

7	മാർക്സിസവും മതവിശ്വാസവും	1
---	--------------------------------	---

മാർക്സിസവും മതവിശ്വാസവും

ചോദ്യം ഒന്ന്: മാർക്സിസത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഘടകങ്ങളാണല്ലോ ഡയലക്ടിക്കൽ മെറ്റീരിയലിസം(വൈരുദ്ധ്യാത്മിക ഭൗതികവാദം)വും ഹിസ്റ്റോറിക്കൽ മെറ്റീരിയലിസം(ചരിത്രപരമായ ഭൗതികവാദം)വും. ഇങ്ങനെ ഭൗതികവാദപരമായ ഒരു തത്വശാസ്ത്രത്തിൽ അടിയുറച്ചവിശ്വസിക്കുന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽ മതവിശ്വാസികൾക്കും അംഗങ്ങളായിച്ചേരാമെന്നാണ് പറയുന്നത്. ഇതിലൊരു പൊരുത്തക്കേടില്ലേ?

ഉത്തരം: ലോകം യഥാർത്ഥത്തിലെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങിനെ അതിനെ മനസ്സിലാക്കണമെന്നതാണ് ഡയലക്ടിക്കൽ മെറ്റീരിയലിസത്തിന്റെ കാതൽ. പ്രകൃതിയും പ്രപഞ്ചവും ലോകവും ചരാചരങ്ങളുമെല്ലാം യഥാർത്ഥമായി, വസ്തുനിഷ്ഠമായി, ഭൗതികമായി നിലനിൽക്കുന്നു. ഓരോന്നും ഇടവിടാതെ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ മാറ്റങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാനപരമായ ചില നിയമങ്ങളുണ്ട്. ഫിസിക്സ്, കെമിസ്ട്രി, ബയോളജി തുടങ്ങിയ ആധുനിക ശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ഈ മാറ്റങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഈ മാറ്റങ്ങളുടെ പിന്നിലുള്ള നിയമങ്ങളെപ്പറ്റിയും പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. മറ്റു ശാസ്ത്രങ്ങളെപ്പോലെ മാർക്സിസവും ഭൗതികവാദപരമായിട്ടാണ്, എന്നുവെച്ചാൽ, ശാസ്ത്രീയമായിട്ടാണ്, പ്രപഞ്ചത്തേയും മനുഷ്യസമുദായത്തെയും വീക്ഷിക്കുന്നത്.

മാറ്റങ്ങളുടെ പിന്നിലുള്ള അടിസ്ഥാനനിയമങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് ലോകത്തെ മനുഷ്യന്റെ നന്മയ്ക്കും സർവ്വോന്മുഖമായ അഭിവൃദ്ധിയ്ക്കും വേണ്ടി മാറ്റിമറിക്കാനാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി പരിശ്രമിക്കുന്നത്. മറ്റൊരു വിധം പറഞ്ഞാൽ, സാമൂഹ്യവളർച്ചയുടെ നിയമങ്ങളെ കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ടാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള പരിപാടി തയ്യാറാക്കുന്നത്. സാമൂഹ്യവളർച്ചയുടെ പൊതുനിയമങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുകയും അവയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ ദൈനംദിനസംഭവങ്ങളെ പരിശോധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് സംഭവങ്ങൾ ഏതുവഴിയ്ക്കാണ് നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് എന്നും ഏതുവഴിക്കാണ് നീങ്ങാനിടയുള്ളത് എന്നും കൂടുതൽ വ്യക്തമായി കാണാൻ കഴിയും. അങ്ങിനെ, മാർക്സിസം പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു വഴികാട്ടിയായിത്തീരുന്നു; തെറ്റുകൂടാതെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്താൻ അത് സഹായിക്കുന്നു.

എന്നാൽ പ്രകൃതിയുടെയും മനുഷ്യസമുദായത്തിന്റെയും വളർച്ചയുടെ നിയമങ്ങൾ ശരിയ്ക്കു മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തവർക്കും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ പരിപാടിയനുസരിച്ച് ലോകത്തെ മാറ്റാനുള്ള സംരംഭങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കാൻ കഴിയും. വിദ്യാർത്ഥി എങ്ങിനെയുണ്ടാകുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കാത്തവർക്കും — അതേതോ ചെകുത്താന്റെ വിദ്യയാണെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നവർക്കു പോലും — വേണ്ട വിധത്തിൽ ‘സ്വിച്ചോ’ന്നമർത്തി ഇരുട്ടുകുറ്റാൻ കഴിയും. ‘സ്വിച്ച്’മർത്തുന്ന കാര്യത്തിൽ തെറ്റുപറ്റാതിരിക്കയേ വേണ്ടൂ. ‘സ്വിച്ച്’നോ ‘വയറി’നോ വല്ല കേടും പറ്റിയാൽ അറിവുള്ളവരുടെ സഹായം തേടുകയും വേണം. മതവിശ്വാസികളുടെ കാര്യത്തിലും ഇതേ നിലപാടാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി സ്വീകരിക്കുന്നത്.

ആധുനിക സമുദായത്തിൽ ജന്മികളും മുതലാളികളും തങ്ങളുടെ സ്ഥാപിതതാൽപര്യങ്ങളെ നിലനിർത്താനുള്ള ഒരുപകരണമെന്ന നിലയ്ക്കാണ് മതത്തെ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. സ്ഥാപിതതാൽപര്യക്കാർക്കെതിരായ പ്രക്ഷോഭങ്ങളെ മതത്തിനെതിരായ ആക്രമണമായിട്ടാണ് ചിന്തിപ്പാൻ പുരോഹിതൻമാർ ചിത്രീകരിയ്ക്കാനുള്ളത്. ഈ കാപട്യത്തെ തുറന്നുകാണിയ്ക്കുകതന്നെ വേണം.

എന്നാൽ, ജന്മികളും മുതലാളികളും മാത്രമല്ല, സാമാന്യ ജനങ്ങളും മതത്തിൽ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. മതത്തിനെതിരായ പ്രക്ഷോഭം മർദ്ദിതജനവിഭാഗങ്ങളെ യോജിപ്പിയ്ക്കാനല്ല, ഭിന്നിപ്പിയ്ക്കാൻ മാത്രമാണുപകരിക്കുക. സ്ഥാപിതതാൽപര്യക്കാരുടെ കയ്യിൽ കളിയ്ക്കലാവും അത്. അതുകൊണ്ടാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ പരിപാടിയിൽ മതത്തിനെതിരായ സമരത്തിനുകൂടി സ്ഥാനമനുവദിയ്ക്കണമെന്നും സോഷ്യലിസ്റ്റ് സമുദായത്തിൽ മതം നിരോധിയ്ക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്നും മറ്റുമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ ഏംഗെൽസ് എതിർത്തത്.

ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ മതവിശ്വാസം യഥാർത്ഥമായി നിലനിൽക്കുന്നു. വെറും മതവിരുദ്ധനടപടികൾകൊണ്ട് അതിനെ നശിപ്പിയ്ക്കാനാവില്ല. എന്തെന്നാൽ മതവിശ്വാസത്തിന് ചില കാരണങ്ങളുണ്ട്. ആ കാരണങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം മതവിശ്വാസവും നിലനിൽക്കും.

മാർക്സിസം ഭൗതികവാദത്തിലടിയുറച്ചതാണെന്നതു ശരിയാണ്. പക്ഷേ, മാർക്സിസത്തിന്റെ ഭൗതികവാദം യുക്തിവാദികളുടെയോ പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലെ ഹ്രസ്വതത്വജ്ഞാനികളുടെയോ ഭൗതികവാദത്തിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമാണ്. അത് കൂടുതൽ ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലുള്ള കൂടുതൽ ശാസ്ത്രീയമായ ഒരു ഭൗതികവാദമാണ്. പ്രപഞ്ചത്തെപ്പറ്റിയും പ്രകൃതിയെപ്പറ്റിയുമുള്ള മതപരമായ വ്യാഖ്യാനങ്ങളെ നിഷേധിക്കുക മാത്രമല്ല അത് ചെയ്യുന്നത്. മതവും മതവിശ്വാസവും ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ നിലനിൽക്കുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനകാരണമെന്തെന്നുകൂടി അതു പരിശോധിയ്ക്കുന്നു.

ആധുനിക സമുദായത്തിൽ മതവും മതവിശ്വാസവും നിലനിൽക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണ്? ലെനിൻ മറുപടി പറയുന്നു:

“ആധുനിക മുതലാളിത്ത രാജ്യങ്ങളിൽ മതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം പ്രധാനമായും സാമൂഹ്യമാണ്. അധ്വാനിയ്ക്കുന്ന ബഹുജനങ്ങൾക്ക് നേരിടേണ്ടിവരുന്ന സാമൂഹ്യമർദ്ദനങ്ങളുടെ മേലാണ് ആധുനികമതത്തിന്റെ വേരുകൾ ആഴത്തിൽ ഉറപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായിരിക്കുന്നത്. യുദ്ധം, ഭൂകമ്പം തുടങ്ങിയ അപൂർവ്വസംഭവങ്ങളേക്കാൾ ആയിരമിരട്ടി ഭയാനകമായ കഷ്ടതകളെ ദിവസംതോറും, മണിക്കൂറുതോറും, സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അന്ധമായ ശക്തികളുടെ മുമ്പിലുള്ള സാധാരണക്കാരുടെ തികഞ്ഞ നിസ്സഹായതയിന്മേലാണ് അത് ഉറപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായിരിക്കുന്നത്. ‘ഭയം ദൈവത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു.’ മൂലധനത്തിന്റെ അന്ധമായ ശക്തികളെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയം — അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തെ ബഹുജനങ്ങൾക്ക് മുൻകൂട്ടി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്തതുകൊണ്ടാണ് അത് അന്ധമെന്ന് പറയുന്നത് — ഈ അന്ധമായ ശക്തി തൊഴിലാളികളെയും ചെറുകിട ബിസിനസ്സുകാരനെയും അവരുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ഓരോ പടിയിലും, പൊടുന്നനെയുണ്ടാകുന്ന, അപ്രതീക്ഷിതമായ, യാദൃച്ഛികമായ, നാശനഷ്ടങ്ങൾക്കൊണ്ടു ഭീഷണിപ്പെടുത്തുന്നു. പിന്നാലെ വരുന്നത്, പാപ്പരത്വം, ഭിക്ഷയാചിക്കൽ, വ്യഭിചാരം, പട്ടിണിമരണം എന്നിവയാണ് — ഇതാണ് ആധുനികമതത്തിന്റെ നാരായവേര്. ഭൗതികവാദത്തിന്റെ ശിശുപാഠത്തിൽതന്നെ എന്നനേയ്ക്കുമായി പറ്റിപിടിച്ചു നിൽക്കാനാഗ്രഹിക്കാത്ത, ഓരോ ഭൗതികവാദിയും ഇക്കാര്യം ഏറ്റവും പ്രധാനമായി, എല്ലാറ്റിലുമുപരിയായി ഓർമ്മിച്ചേ തീരൂ.”

വേരുകൾ പിഴുതെറിയുകയാണാവശ്യം. അടിയ്ക്കുപട്ടിണി മരണങ്ങളേയും പാപ്പരതങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചുവിടുന്ന ജന്മിത്വവും മുതലാളിത്തവുമവസാനിപ്പിച്ച് സോഷ്യലിസം കെട്ടിപ്പടുക്കുകയാണാവശ്യം. മതവിശ്വാസികളല്ലാത്ത ന്യൂനപക്ഷക്കാരെക്കൊണ്ടുമാത്രം ഈ മഹത്തായ കടമ നിറവേറ്റാനാവില്ല. നിരീശ്വരവാദികളെയെന്നപോലെതന്നെ മതവിശ്വാസികളായ ബഹുജനങ്ങളെയും മുതലാളിത്തത്തിനെതിരായി അണിനിരത്തേണ്ടതുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് സോഷ്യലിസത്തിനുവേണ്ടി പോരാടാൻ തയ്യാറുള്ള പുരോഹിതൻമാർക്കുപോലും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽ അംഗത്വം നൽകണമെന്ന് ലെനിൻ വാദിച്ചത്. ലെനിന്റെ തന്നെ വാക്കുകളിൽ,

“ഒരു പുരോഹിതൻ നമ്മുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി സഹകരിക്കാൻ വരികയാണെങ്കിൽ — അയാൾ മനസാക്ഷിയോടുകൂടി പാർട്ടി പ്രവർത്തനം നടത്തുകയും പാർട്ടി പരിപാടിയെ എതിർക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ — സോഷ്യലിസത്തിനുവേണ്ടി പൊരുതുന്ന പാർട്ടി അണികളിലേക്ക് നമുക്കയാളെ സ്വാഗതം ചെയ്യാം. എന്നാൽ ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, ഒരു ഭാഗത്ത് നമ്മുടെ പാർട്ടിയുടെ ചൈതന്യവും തത്വങ്ങളും മറ്റുഭാഗത്ത് പുരോഹിതന്റെ മതപരമായ വിശ്വാസങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ അയാളെമാത്രം ബാധിക്കുന്ന ഒരു കാര്യമായിട്ടേ കണക്കാക്കേണ്ടതുളളൂ. ഇക്കാര്യത്തിൽ അയാൾ തന്നെത്താൻ നിഷേധിയ്ക്കുക മാത്രമാണ് ചെയ്യുന്നത്. പാർട്ടിമെമ്പർമാരുടെ തത്വശാസ്ത്രവും പാർട്ടി പരിപാടിയും തമ്മിൽ എന്തെങ്കിലും വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുണ്ടോ എന്നു നോക്കാൻ വേണ്ടി മെമ്പർമാരെല്ലാം പരിശോധിയ്ക്കുക എന്നത് ഒരു രാഷ്ട്രീയപാർട്ടിയ്ക്കും സാധ്യമല്ല... എന്നാൽ ഏതെങ്കിലുമൊരു പുരോഹിതൻ പാർട്ടിയിൽ ചേർന്നശേഷം മതപരമായ ആശയങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിയ്ക്കുക എന്നത് മുഖ്യജോലിയാക്കിക്കൊണ്ട് എല്ലായ്പ്പോഴും അതിനുവേണ്ടി മിനക്കെടുക്കയാണെങ്കിൽ തീർച്ചയായും പാർട്ടിയ്ക്ക് അയാളെ പുറംതള്ളേണ്ടിവരും.”

“ഈശ്വരവിശ്വാസം നിലനിർത്തിപ്പോരുന്ന എല്ലാ തൊഴിലാളികളെയും പാർട്ടിയിൽ ചേർക്കണം. പോരാ അവരെ ചേർക്കാനുള്ള നമ്മുടെ ശ്രമങ്ങൾ ഇരട്ടിയ്ക്കുക കൂടി വേണം. ഈ തൊഴിലാളികളുടെ മതവിശ്വാസങ്ങളെ തെല്ലുപോലും ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതിന് നമ്മളെതിരാണ്. നാമവരെ നമ്മുടെ കൂടെ ചേർക്കുന്നത് മതത്തിനെതിരായ സമരം നടത്താനല്ല; പിന്നെയോ നമ്മുടെ പരിപാടിയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ അവർക്കു പരിശീലനം നൽകുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ്.”

□

(കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്, 1960 ജൂലൈ)

കെ. ദാമോദരൻ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേരളത്തിലെ സ്ഥാപകനേതാക്കളിൽ ഒരാളും മാർക്സിസ്റ്റ് സൈദ്ധാന്തികനും എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്നു കെ. ദാമോദരൻ (ഫെബ്രുവരി 25, 1904-ജൂലൈ 3, 1976). മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ തിരൂർ

വില്ലേജിൽ പൊറ്റൂർ ദേശത്തു് കീഴേടത്ത് എന്ന സമ്പന്ന നായർ കുടുംബത്തിൽ കിഴക്കിനിയേടത്ത് തുപ്പൻ നമ്പൂതിരിയുടേയും കീഴേടത്ത് നാരായണി അമ്മയുടേയും മകനായാണ് ദാമോദരൻ ജനിച്ചത്. കേരള മാർക്സ് എന്നാണ് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. 'പാട്ടുബാക്കി' എന്ന നാടകരചനയിലൂടെയും അദ്ദേഹം പ്രശസ്തനായി. കോഴിക്കോട് സാമൂതിരി കോളേജിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളോടു് ആകർഷിക്കപ്പെട്ടു. നിയമലഘന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു.

കാശിവിദ്യാപീഠത്തിലെ പഠനകാലഘട്ടം മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളോടു് താൽപര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. തികഞ്ഞ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനായാണ് കേരളത്തിൽ തിരിച്ചെത്തിയത്. പൊന്നാനി ബീഡിതൊഴിലാളി പണിമുടക്കിൽ പങ്കെടുത്തു് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു. നവയുഗം വാരികയുടെ പത്രാധിപരായിരുന്നു. പാർട്ടി പിളർന്നപ്പോൾ സി. പി. ഐ.-യിൽ ഉറച്ചുനിന്നെങ്കിലും അവസാനകാലത്തു് പാർട്ടിയിൽ നിന്നും അകന്നു. ജവഹർലാൽ നെഹ്രു സർവ്വകലാശാലയിൽ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ചരിത്രം തയ്യാറാക്കാനുള്ള പഠനത്തിനിടെ 1976 ജൂലൈ 3-ന് അന്തരിച്ചു. പദ്മം ജീവിതപങ്കാളിയായിരുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക് ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്റ്റാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്റ്റാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

കെ ദാമോദരന്റെ സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ 3

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

1. സാമൂഹ്യ പരിവർത്തനങ്ങൾ
2. രണ്ടു ലോകങ്ങൾ
3. വ്യക്തിയും പ്രസ്ഥാനവും
4. സ്ത്രീയും പുരുഷനും
5. ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ
6. മാർക്സിസവും ഭൗതികവാദവും
7. മാർക്സിസവും മതവിശ്വാസവും
8. യേശുക്രിസ്തു മോസ്തോവിൽതന്നെ
9. ക്രിസ്തുവിന്റെ ഭക്തനോ ശത്രുവോ?
10. പ്രാർത്ഥനയും സാന്മാർഗ്ഗികബോധവും
11. പള്ളിക്കൂടത്തിലെ പ്രാർത്ഥന
12. അടിമത്തവും ക്രിസ്ത്യാനികളും
13. മാർക്സ് മുതൽ സ്റ്റാലിൻ വരെ
14. ലേനിന്റെ സംഭാവനകൾ
15. ഒക്ടോബർ വിപ്ലവത്തിന്റെ നേതൃശക്തി
16. തത്വവും പ്രയോഗവും തമ്മിലുള്ള വിടവുനീക്കണം

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 1
2. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 2
3. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 3
4. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 4
5. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 5
6. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 6
7. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 7
8. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 8
9. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 9
10. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 10